

Berlin

Berlin bjuder på en unik blandning av nytt och gammalt. Kulhålarna i fasaderna finns kvar samtidigt som kapitalismens skyskrapar i glas och stål reser sig som segermonument mot himlen kring det återuppbyggda Postdamer Platz.

Ingen annanstans är den europeiska nutidshistorien så närvarande. Här finns Brandenburger Tor, riksdagshuset och Alexanderplatz. Förmodligen har få städer lidit lika mycket under historiens gång. Men Berlin är förlåtande, både mot sig själv och mot sina besökare. Här får du se ut som du vill, tycka vad som helst och göra vad du vill - utan att någon dömer dig.

Drygt 15 år efter murens fall - die Wende - är nu Berlin åter en kulturmetropol med ett fantastiskt utbud av affärer, museer och nattklubbar som aldrig stänger. En stad som är lätt att älska om man bara vågar ta den till sig.

Text **Kristian Lindquist** Foto **Tyska turistbyrån**, © www.berlin-tourist-information.de

VAGABOND Snabbfakta Berlin

Antal invånare 3,5 miljoner **Valuta** euro **Landsnummer** 49 **Riktnummer** 030 **Religion** protestanter och katoliker
Statsskick republik **Tidsskillnad** 0 **Officiellt språk** tyska

STAN BIT FÖR BIT

I Berlin är stadsdelarna fortfarande viktiga. Varje stadsdel har sitt eget centrum och dess invånare lever i mångt och mycket i sitt kvarter – eller kiez som det heter på berlinska. Delvis har detta en historisk förklaring: först 1920 slogs en rad små kommuner samman och staden Berlin bildades. Innan dess hade alla kommunerna sina egna gatunamn, rådhus och regler. Ett bra sätt att erövra staden är att göra det stadsdel för stadsdel.

MITTE är det nya Berlins hjärta. Precis som det var innan andra världskriget först lade stadsdelen i ruiner och sedan delade den. Här finns de flesta och bästa klubbarna, barerna och restaurangerna. Här har de amerikanska kaffekedjorna och trendiga märkesbutikerna öppnat sina filialer. Här ryms Alexanderplats, det restaurerade riksdagshuset och Brandenburger Tor. Men se upp för kvarteren runt Hackescher Markt – här lurar turistfällor.

KREUZBERG är den mest mångkulturella stadsdelen i Berlin. Den forna väststadsdelen bebos av en tredjedel icketyska medborgare. De flesta är turkar. Innan muren föll var detta Västberlins alternativa centrum, bebott av husockupanter och revolutionsromantiker.

Nu känns det mest som att vandra i ett lyckat möte mellan orienten och 1800-talets borgerliga arkitektur. Här finns den godaste dörnern och längs med Bergmannstrasse kryllar det av trevliga barer och secondhandaffärer. Floden Paul-Linke-Ufer, som klyver stadsdelen mitt i tu, är populär att vandra längs med.

PRENZLAUER BERG är fortfarande Berlins trevligaste stadsdel även om det inte är lika hippt som för tio, femton år sedan. Åren efter murens

fall var det här man skulle bo. Det var låga hyror, ungt och trendigt. Stadsdelen fylldes av studenter, konstnärer och punkare med schäferhundar. Den gamla arbetarstadsdelen är i mångt och mycket sinnebild för den europeiska stenstaden. Enorma kvarter med hus efter hus på breda gator. Trots de små parkerna som ligger utspridda här och där känns naturen oerhört avlägsen. Istället kryllar området av spännande och prisvärda barer, restauranger och affärer.

Många som flyttade hit i början av 1990-talet anser att Prenzlauer Berg har blivit för medelklassigt och dyrt. Därför har allt fler flyttat vidare söderut till...

... **FRIEDRICHSHAIN** som har tagit över stafettpinnen som mest alternativa stadsdel efter Kreuzberg och Prenzlauer Berg. I kvarteren kring Rigaer Strasse är det fortfarande gott om punkare och graffitimålade hus.

Hälften av all bebyggelse i Friedrichshain bombades sönder under det andra världskriget och stadsdelen verkar inte ha hämtat sig ännu. Många tomter gapar tomma, och när man vandrar omkring här kan man lätt få för sig att det måste varit betyd-

ligt kortare tid än 60 år sedan kriget tog slut.

Genom Friedrichshain löper också den stalinarkitektoniska paradgatan Karl-Marx-Allee som under vägens gång byter namn till Frankfurter Allee.

CHARLOTTENBURG var Västberlins centrum under de nästan trettio åren med muren. Här ligger den stora shoppinggatan Kurfürstendamm och det väldiga lyxvaruhuset KaDeWe som är stort som ett helt kvarter.

I de burgna borgarkvarteren norr om Kurfürstendamm bor Berlins övre medelklass i vackert bevarade sekelskifteshus. Schloss Charlottenburg, Kung Friedrichs fru Sophie Charlottes sommarhem, har givit namn åt stadsdelen.

SCHÖNEBERG är kanske mest känt för att det var här den amerikanske presidenten John F Kennedy så den numera legendariska onelinern ”Ich bin ein Berliner” från rådhusets balkong. Och för att det var här David Bowie bodde när han flydde från Beirut i Kalifornien till ”den sista avantgardistiska utposten” som han lär ha kallat det då delade Berlin.

Schöneberg är också det traditionella gayområdet i Berlin. Och har varit så ända sedan 1920-talet. Karin Boye bodde här under sin Berlinvistelse på 1930-talet och Marlene Dietrich föddes och begravdes i Schöneberg. De flesta gayställen ligger kring Nollendorfplatz.

POTSDAMER PLATZ. Mitt emellan Berlins två huvudcentrum, Alexanderplatz i öst och Bahnhof Zoo i väst, ligger det återuppbyggda affärs- och kontorskvarteren kring Potsdamer Platz.

Området blev sönderbombat under andra världskriget och låg sedan öde mellan öst och väst fram till murens fall. Nu ska Potsdamer Platz med sina nybyggda skyskrapor ge Berlin en skyline värdig om inte New York så i alla fall Frankfurt. Mycket glas, stål och betong.

Väldigt futuristiskt och ganska personligt.

TA SIG DIT

Flyg

Berlin har tre flygplatser, Tegel ligger åtta kilometer nordväst om centrum, Schönefeld ligger 22 kilometer sydöst om centrum och Berlin-Tempelhof ligger i centrala Berlin. Buss går från Tegel och tåg går från Schönefeld en gång i halvtimmen.

i Information om alla flygplatserna får du på tel 0180-5000186.

Tåg

Berlin har tre stora centralstationer: Bahnhof Zoo, Lehrter Bahnhof-Hauptbahnhof och Ostbahnhof.

i Tåginformation tel 0180-5331050, www.db.de.

Buss

De flesta internationella busslinjer stannar antingen vid Bahnhof Zoo eller vid Funkturm, båda i stadsdelen Charlottenburg.

TA SIG RUNT

Biljetter

Kollektivtrafiken i Berlin är suverän. Bussar, spårvagn, tunnelbana (U-bahn) och pendeltåg (S-bahn) tar dig runt i staden.

Biljett heter fahrkarte och samma biljett är giltig på samtliga kollektiva färdmedel. Det finns flera olika sorters rabattkort – välj det som passar dig bäst.

i De olika transportbolagen har tel 030-194 49 (BVG) och 030-2970 (DB).

Taxi

Taxi är pålitligt och billigare än i Sverige. Är din resa kortare än två km körning eller fem minuters bilfärd be att få en kurzstrecke – kortsträcka för tre euro. Men då måste du hugga en bil på gatan. Bilarna är oftast krämfärdade Mercedes.

i Taxi har tel 0800-2222255 (Würfel-funk), 030-690 22 (Taxi Funk) och 030-2510 26 (Funk Taxi).

Gå

Det går utmärkt att promenera men tänk på att avstånden ofta är enorma. Berlin är så stort att München, Düsseldorf, Frankfurt am Main och Stuttgart sägs få plats på samma yta.

Tunnelbana

Berlins Tunnelbana, U-bahn, är en av världens äldsta och den är snabb, trygg och pålitlig. Det finns tio olika linjer. På de större tunnelbanestationerna finns gott om matstånd. Berlinarna är förtjusta i att äta under jord och under morgontrafiken ligger flo-tyrdimman från kringlor och munkar tät över tunnelbanevagnarna.

Spårvagn

Små och tysta slingrar sig spårvagnarna genom de östra stadsdelarna av Berlin. Ett mycket civiliserat sätt att färdas genom staden och samtidigt se nästan lika mycket som om man

promenerade. Biljetter kan köpas i automater på vagnarna.

S-bahn

En variant av pendeltåg som även trafikerar centrala delar av staden. Avsevärt snabbare än tunnelbanan på vissa sträckor. Till exempel om man ska åka från västra Berlins centrum till östra Berlin.

Buss

Frikostigt bussnät som med hjälp av nattbussar går dygnet runt. För att få bra utsikt rekommenderas övervakningen på dubbeldäckarna. Bussarna är precis som spårvagnarna oftast gula. Biljett kan köpas av chauffören.

SEVÄRDHETER

TV-TORNET PÅ ALEXANDERPLATZ

Den 365 meter höga fallossymbolen för DDR syns var man än befinner sig i staden. I det nya, unga Berlin har tv-tornet blivit en populär symbol som pryder flyers, pins och tröjor.

Bry dig inte om att Alexanderplatz är gigantiskt, grått och monumentalt. Åk upp i tornet, sätt dig i den roterande restaurangen och njut av utsikten.

i Tunnelbana Alexanderplatz, tel 030-242 33 33, www.berlinerfernsehturm.de. Öppet mars-okt 09.00-00.00, nov-feb 10.00-00.00.

KARL-MARX-ALLEE Från Alexanderplatz österut mot Friedrichshain sträcker sig DDR:s gamla paradgata, Stalinallee, eller Karl-Marx-Allee som den heter numera. De enorma bostadshusen är byggda efter sovjetisk modell och gatan har fått agera Moskva på film.

Under kommunisttiden var det bara speciellt förtjänta medborgare som hade den smala lyckan att få bo längs med den 90 meter breda allén. Lägenheterna var utrustade med lyx som varmvatten och hiss.

Längs med Karl-Marx-Allee passerar man klassiska Cafe Moskau med sin jättelika mosaik på lyckliga arbetare övervakade av en rysk sputnik.

i Ta valfritt tunnelbanetåg till Alexanderplatz eller linje U5 till Frankfurter Tor.

OLYMPIASTADION Den monumentala idrottsarenan byggdes inför Hitlers propaganda-OS 1936. Här spelades Leni Riefenstahls *Den stora olympiaden* in och här retade den svarte amerikanske friidrottsstjärnan Jesse Owens sina tyska värddar genom att ta fyra OS-guld. Arenan byggdes om inför fotbolls-VM i Tyskland 2006.

i Tunnelbana Olympia-Stadion, tel 030-30688100, www.olympiastadion-berlin.de.

RIKSDAGSHUSET Ett hus som har upplevt mycket. Här rasade riksdagsbranden 1933 som banade väg för det nazistiska maktövertagandet, här hisades den sovjetiska fanan 1945 och här sitter nu det återförenade Tysklands parlament.

Fasaderna är desamma som när huset byggdes 1894 men insidan och den gigantiska glaskupolen som pryder taket är nybyggda.

i S-bahn Unter den Linden. Tel 030-2270, www.bundestag.de. Öppet alla dagar 08.00-22.00.

VAGABOND Tips!

Om du köper enkelbiljett på tunnelbanan – glöm inte att stämpla. Ostämplad kupong gäller inte och kontrollanterna är stenhårda, det hjälper inte att spela dum turist.

FÖRINTELSEMONUMENTET OCH WILHELMSSTRASSE 2005 invigdes förintelsemonumentet över Europas judar strax söder om Brandenburger Tor.

Monumentet, som består av 2 711 diskret upplysta betongblock som täcker en yta som motsvarar tre fotbollsplaner, är omdebatterat. En del anser att det är för stort och andra undrar varför det bara är för judarna - varför inte för homosexuella, zigenare och oliktankande som också mördades av nazisterna. Men nu står det där, kyligt och ödesmättat.

Under monumentet finns ett informationscentrum med dokumentation kring utrotningen av judarna.

Ett stenkast härifrån ligger den gamla regeringsgatan Wilhelmsstrasse. Här låg Nazitysklands rikskansli, Goebbels propagandaministerium och führerbunkern där Hitler tog sitt liv. Det enda huset från nazitiden som står kvar intakt i dag är Görings Luftfartsministerium som nu inhyser Tysklands finansdepartement.

i Tunnelbana Mohrenstrasse.

KAISER-WILHELM-GEDÄCHTNISKIRCHE Kyrkan som byggdes till minne av Fredrik I på 1890-talet är en av de mest kända byggnaderna i Berlin.

Den förstördes av en bombräd 1943 och har sedan dess fått stå kvar i sitt söndriga skick för att påminna om krigets fasor. Bredvid ruinerna har en ny kyrka med separat torn byggts.

i Breitscheidplatz. Tunnelbana Zoologischer Garten eller Kurfürstendamm. Öppet 09.00-19.00, www.gedaechtniskirche.com.

SCHLOSS CHARLOTTENBURG Kurfurstinnan Sophie Charlottes sommarpalats är en magnifik byggnad.

Palatset innehåller ett galleri med konstverk från 1800-talet och är omringat av en vacker slottspark. Alldeles i närheten ligger också Egyptiska museet, Berggruensamlingarna (modern konst) och Bröhanmuseet (konsthantverk och möbler).

i Spandauer Damm 20-24, tel 030-32091440, www.spsg.de. Tunnelbana Richard-Wagner-Platz, sedan buss eller 15 minuters promenad till slottet. Öppet 9.00 -17.00.

UNTER DEN LINDEN - STRASSE DES 17 JUNI Berlins gamla paradgata som leder fram till Brandenburger Tor är pampig och monumental men känns lite för bred. Här är gott om turister och det finns en anledning till det. Går man längs med gatan från Alexanderplatz passerar man en rad historiska minnesmärken. Här ligger bland annat Bebelplatz där nazisterna anordnade sitt första bokbål, Humboldtuniversitetet där Einstein studerade, Pergamon museet, Berlins domkyrka och ännu så länge - Palats der Republik - DDR:s gamla parlamentsbyggnad och republikens kul-

Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche.

turhus. Den omstridda planen är att riva det asbestskadade huset i kopparfärgat glas och istället återuppbygga ett gammalt barockslott som tidigare låg på samma plats.

Efter Brandenburger Tor fortsätter avenyn hela vägen till Charlottenburg men nu med namnet Strasse des 17 juni. På vägen ligger Siegessäule, ett jättelikt segermonument som restes efter tysk-franska kriget på 1870-talet. I Wim Wenders film Himmel över Berlin sitter änglarna på toppen av monumentet och blickar ut över staden. Och det är ingen dum idé, tornet är öppet för allmänheten och utsikten är magnifik.

Längs med Strasse des 17 juni ligger också barockslottet Bellevue där tysklands president bor.

MUSEER

HAUS AM CHECKPOINT CHARLIE

Murmuseet vid den gamla gränsövergången Checkpoint Charlie är lite rörigt och känns stundtals som ett hemmabygge men är inte desto mindre värt ett besök. Här får man exempel på folks uppfinningsrikedom och desperation när de försökte fly över muren till Västtyskland.

För en dryg hundralapp går det att köpa en bit sprejad betong som sägs ha varit en del av berlinmuren.

📍 Friedrichstrasse 43-45. Tel 030-253 72 50, www.mauer-museum.com.

Tunnelbana Kochstrasse. Öppet 09.00-22.00. Inträde 9,5 €.

EAST SIDE GALLERY Det går att se rester av muren på flera platser i Berlin. Men bäst gör man det vid East side gallery där olika konstnärer har smyckat 1,3 kilometer mur. Ett hundratal målningar ryms i vad som anses vara världens största utomhusgalleri.

📍 East side gallery ligger vid bron Oberbaumbrücke och Ostbahnhof. S-bahn Ostbahnhof. www.eastsidegallery.com.

VAGABOND Fallgrop!

Cash is king i Berlin. Få barer och restauranger tar emot Visa eller andra kreditkort. Ingen vet riktigt varför det är så och ingen – utom turisterna – verkar bry sig.

MUSEUMSINSEL Vid Unter den Linden ligger Museumsinsel – Museernas ö. Omgivna av floden Spree ligger här flera fina museer. Det mest kända är Pergamon med en enastående samling konstskatter från de egyptiska, grekiska och bysantiska dynastierna. Det berömda Pergamonaltaret ingår i samlingarna.

📍 Ön ligger vid östra änden av Unter den Linden. www.museumsinsel-berlin.de. S-bahn Hackescher Markt. Öppet tis-sön 10-18, tors öppet till 22.00. Inträde Pergamon: 8 €.

CENTRUM JUDAICUM På turisttöta Oranienburgerstrasse samsas barer, affärer och prostituerade med Berlins gamla Synagoga. Den restaurerade byggnaden med sin förgyllda kupol syns över nästan hela staden när solen skiner. Utanför patrullerar beväpnade vakter. Inomhus ligger Centrum Judaicum som har dokumenterat det pulserande judiska livet i Berlin före förintelsen. Här anordnas också tillfälliga utställningar om judendomen i Tyskland.

📍 Oranienburger Strasse 28-30, tel 030-880 284 51, www.cjudaicum.de.

Tunnelbana Oranienburger Tor. Öppet vinterhalvåret mån-tors och sön 10.00-18.00, fre 10.00-14.00. Sommarhalvåret mån och sön 10.00-20.00, tis-tors 10.00-18.00, fre 10.00-17.00. Lör och judiska helgdagar stängt.

Inträde 3 €.

HAMBURGER BAHNHOF I den gamla tågstationen finns en imponerande samling lättillgänglig modern konst. Mycket Warhol och Lichtenstein.

📍 Invalidenstr. 50. Tel 030-20 39 78 34 12. www.hamburgerbahnhof.de.

Öppet: Tis-fre 10.00-18.00, lör 11.00-20.00, sön 11.00-18.00. Inträde: 8 €.

PARKER

TIERGARTEN Störst och grönast är den tre kvadratkilometer stora Tiergarten. Gott om nudister och turkiska familjer med grillar. På sommaren kan här bli lite väl kvalmigt men en tur med roddbåtarna svalkar.

📍 S-bahn Tiergarten.

MAUERPARK En park som påminner mer om Woodstock än Soliden. Ingen naturupplevelse men istället kan man lyssna till proggar på afrikanska trummor, se på capoeira eller dricka öl och röka hemrullade cigaretter med punkare.

📍 Tunnelbana Eberswalderstrasse.

BERLINER ZOO Kanske inte en vanlig park men väl värt ett besök. Djurparken är en av världens största och ligger centralt i anslutning till Tiergarten. Mest kända av parkens innevånare är jättepandorna Yan-Yan och Bao Bao.

i Hardenbergplatz 8. Tel 030-25 40 10, www.zoo-berlin.de. Öppet Sommarhalvåret mån-sön 09.00-18.30, vinterhalvåret mån-sön 09.00-17.00. Inträde 11 €.

RUNDTURER

BUSS 100 De flesta guideböcker rekommenderar en tur med buss 100 från Bahnhof Zoo till Alexanderplats. Turen tar en halvtimme och utanför fönstret passerar bland annat Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche, Tiergarten, Siegessäule och Brandenburger Tor. Guideböckerna glömmar berätta att bussarna ofta är sprängfulla och att man då riskerar att inte få se något annat än nackhåret på berlinare som är på väg hem från jobbet.

i Pris vanlig bussbiljett 2 €.

BERLINWALKS Engelskspråkiga stadsvandringar med flera olika teman. Bland annat tredje rikets historia och judiskt liv i Berlin.

i Uppsamlingsplats vid Bahnhof Zoologischer Garten eller S-bahn Hackescher Markt. Tel 030-3019194, www.berlinwalks.com. Pris Mellan 7,5 och 15 €.

TRABANT SAFARI Upplev Berlin från DDR:s svar på Mercedes – en Trabant. Turer med guidning via en radio i bilen. Guidning går att få på engelska, franska, spanska och italienska. Räkna med att en tur tar en och en halv timme.

i Tel 030-275 922 73, www.trabi-safari.de. Pris från 25 €.

ÄTA

Tyskarna är inte direkt kända för sitt kök. Men i en storstad som Berlin finns ett rikt internationellt restaurangutbud med priser som är något lägre än i Sverige.

Billigt

MONSIEUR VUONG Prisvärd vietna-

mesisk restaurang med få men goda rätter. Ofta kö långt ut på gatan för att få ett bord, så kom i tid. Det går inte att reservera plats.

i Alte Schönhauser Strasse 46. Tel 030-308 726 43, www.monsieurvuong.de. Öppet mån-lör 12.00-00.00, sön 14.00-00.00.

HABIBI Arabiskt gatukök som finns på flera ställen runt om i staden. Det bästa ligger i Kreuzberg. Kycklingkebaber, falafel och andra arabiska rätter. Snabbt, billigt och gott.

i Körtestrasse 35. Tel 030-692 24 01. Tunnelbana Südstern. Öppet 10.00-02.00.

SAN REMO UPFLAMÖR Bra luncher och tysk-spansk crossover på menyn. Inredningen är bayerskt rustik med spanska inslag – precis som maten.

i Falckensteinstrasse 46. Tel 030-612 867 95, www.sanremo-upflamoer.de. Tunnelbana Schlesisches Tor. Öppet alla dagar 10.00-02.00.

Mellan

PAN ASIA Asiat med snygg, stilren inredning. Menyn presenterar en crossover av japansk, thailändsk och kinesisk mat.

i Rosenthaler Strasse 38. Tel 030-279 088 11, www.panasia.de. Tunnelbana Weinmeisterstrasse. Öppet sön-tor 12.00-00.00, fre-lör 12.00-01.00

103 Småtrendigt café och restaurang med goda frukostar och en riktigt bra club sandwich.

i Kastanienallee 49. Tel 030-484 926 51. Tunnelbana Rosenthaler Platz. Öppet lör-sön 10.00-open end, mån-fre 09.00-open end.

I DUE FORNI Charmig italiensk restaurang med hög ljudvolym. Goda stenugnsbakade pizzor serverade av italienska punkare. Populärt - boka bord i förväg.

i Schönhauser Allee 12. Tel 030-440 173 33. Tunnelbana Senefelderplatz. Öppet Alla dagar 12.00-24.00.

VAGABOND Tips!

Har du skral reskassa är ett enkelt sätt att hålla nere matkostnaderna att äta snabbmat. Utbudet är enormt, glöm McDonalds. Döner, den tyska varianten av kebab är billig och god. Schyst thaikäk går att få för några tior och korven är såklart prima.

Dyrt

LE COCHON BOURGEOIS Låt dig inte avskräckas av namnet – det borgliga svinet. Det här är en fransk lyxrestaurang med mat i världsklass.

📍 Fichtestrasse 24. Tel 030-693 0101, www.le-cochon.de. Tunnelbana Südstern. Öppet tis-lör från 18.00.

BOCCA DI BACCO Italienare med sober inredning och vita dukar istället för rutiga. Bästa pastan i Berlin enligt prestigetidningen Frankfurter Allgemeine Zeitung.

📍 Friedrichstrasse 167. Tel 030-206 728 28, www.boccadibacco.de. Tunnelbana Friedrichstrasse. Öppet mån-lör 12.00-24.00, sön 18.00-24.00.

GOURMET RESTAURANT LORENZ ADLON Gormetkrog med stjärna i Guide Michelin. Gammaldags vackra lokaler med utsikt över Brandenburger Tor.

📍 Unter den Linden 77. Tel 030-226 10, www.hotel-adlon.de. Öppet tis-lör 07.00-22.30.

BARER

WHITE TRASH Gammal kinakrog som nu serverar Elvisburgare, öl och drinkar i högljudd kitschig rockersmiljö. Ungt, tufft och riktigt trevligt.

📍 Schönhauser Allee 6-7. Tel 0179-473 26 39, www.whitetrashfastfood.com. Tunnelbana Rosa-Luxemburg Platz. Öppet 18.00-väldigt sent.

SCHWARZSAUER En mycket populär bar mitt i Prenzlauer Berg. Inredningen är ordinär men trevlig. Den som förstår tyska kan lyssna på rödvinsstina diskussioner om Marx eller meningen med livet. Bra priser.

📍 Kastanienallee 13. Tel 030- 448 56 33. Tunnelbana Eberswalderstrasse. Öppet 08.00-06.00

VICTORIA BAR Snygg och stilren bar. Bra service och kunnig barpersonal som serverar mycket välgjorda drinkar.

Potsdamer Strasse 102. Tel 030-257 599 77, www.victoriabar.de. Tunnelbana Kurfürstenstrasse.

Öppet fre-lör 18.30-04.00, sön-tors 18.30-03.00.

WOHNZIMMER Guldmålade väggar och divaner hör till den säregna inredningen. Det gör också ett handfat mitt i rummet. Populärt bland stadens trendiga bohemer.

📍 Lettestrasse 6. Tel 030-445 54 58. Tunnelbana Eberswalderstrasse. Öppet 10.00-04.00.

SHOPPING

Friedrichstrasse med den gamla gränsövergången Checkpoint Charlie har blivit Berlins nya shoppinggata fylld med dyra, exklusiva butiker och jättelika gallerier. Här finns bland annat Galeries Lafayette och Departmentstore Quartier.

📍 www.friedrichstrasse.de. Tunnelbana Friedrichstrasse.

KURFÜRSTENDAMM Västberlins shoppinggata nummer ett har tappat lite av sin forna glans men fortfarande är utbudet långt med den 3,5 km långa

och 53 m breda boulevarden enormt. Yves Saint Laurent, Louis Vuitton och Tommy Hilfiger hör till några av hyresgästerna.

📍 www.kurfuerstendamm.de. Tunnelbana Kurfürstendamm.

Varuhus

På Friedrichstrasse ligger Galeries Lafayette. Det mycket lyxiga varuhuset kröns av en genomskinlig kupol på toppen. Här finns kläder av Christian Lacroix och Yves Saint Laurent bland mycket annat.

📍 Friedrichstrasse 76-78. Tel 030-209 480, www.lafayette-berlin.de. Tunnelbana Französische Strasse. Öppet mån-lör 10.00-20.00.

KADEWE – Kaufhaus des Westens som är ett av världens största varuhus med en delikatessavdelning som är magnifik.

📍 Tauentzienstrasse 21-24. Tel 030-212 10, www.kadewe.de. Tunnelbana Kurfürstendamm. Öppet mån-fre 10.00-20.00, lör 09.30-20.00.

Böcker och musik

PRO QM Mysig men trång bokhandel med väldigt trevlig personal. Stort utbud av böcker om arkitektur, konst

Ta en paus från den stora staden.

och design.

📍 Alte Schoenhauser Strasse 48. Tel 030-247 285 20, www.pro-qm.de. Tunnelbana Weinmeisterstrasse.

Öppet mån-fre 12.00-20.00, lör 12.00-18.00.

LEILA M Mycket elektronisk musik på cd och vinyl. Här blir ingen irriterad om du vill lyssna på skivorna i lugn och ro innan du handlar. Ett bra ställe att plocka upp flyers till klubbar och fester.

📍 Rosa Luxemburg Strasse 30. Tel 030-242 59 69, www.leila-m.de. Tunnelbana Alexanderplatz.

Loppisar och marknader

TÜRKISCHER MARKT Som att besöka orienten light. Trångt, högljutt och fullt av turkiska husmödrar som gör veckans matinköp. Finfina kryddor, oliver och bröd. Vackra tyger finns här också.

📍 Maybachufer. Tel 030-78158 44. Tisdagar och fredagar 12.00-18.30. Tunnelbana Schönleinstrasse.

FLOHMARKT ARKONAPLATZ Loppmarknad där du kan hitta allt du kan tänka dig. Gott om skivor, möbler och kläder. Prutvänligt och trevlig stämning.

📍 Arkonaplatz. Tel 0171-7101662. Lördagar 10.00-16.00. Tunnelbana Bernauer Strasse.

FLOHMARKT STRASSE DES 17 JUNI Berlins största loppmarknad. Här är det praktiskt taget omöjligt att fynda men utbudet är stort.

📍 Strasse des 17 juni. S-Bahn Tiergarten. Lördagar och söndagar 08.00-16.00.

Second hand

COLOURS För att hitta hit måste man gå in över på bakgården och upp för en trappa. Väl inne möts man av en enorm affär fylld med kläder i alla regnbågens färger. Glöm inte att lämna din väska till kassapersonalen innan du börjar leta runt bland kläderna.

📍 Bergmannstrasse 102. Tel 030-694 33 48, www.kleidermarkt.de. Tunnelbana Gneisenaustrasse.

Öppet mån-ons 11.00-19.00, tor-fre 11.00-20.00, lör 10.00-16.00.

GARAGE Gigantisk secondhandaffär med goda möjligheter att fynda. Här köper man kläderna per kilo.

📍 Ahornstrasse 2. Tel 030-21127 60, www.kleidermarkt.de. Tunnelbana Nollendorfplatz. Öppet mån-fre 11.00-19.00, sön 11.00-18.30.

PAULS BOUTIQUE Mix av gammalt och nytt. Välsorterad butik med stort utbud av sneakers.

📍 Oderberger Strasse 47. Tel 030-440 337 37. Tunnelbana Eberswalderstrasse. Öppet mån-fre 12.00-20.00, lör 12.00-18.00.

Kläder

FRED PERRY STORE Brittiska hulig-

ankläder i nyöppnad butik. Bra utbud för både tjejer och killar.

📍 Neue Schönhauserstrasse 10. Tel 030-280 942 03.

ADIDAS ORIGINAL STORE Både retro och nytt från det tyska sportmärket med de tre ränderna.

📍 Münzstrasse 13-15. Tel 030-275 943 81. Tunnelbana Weinmeisterstrasse.

BERLINOMAT Affären är fylld av spännande prylar från mer än 140 Berlin-designers. Streetmode, smycken och inredning du inte riskerar att hitta hemma hos din granne.

📍 Frankfurter Allee 89. Tel 030-420 814 45, www.berlinomat.com. Tunnelbana Frankfurter Allee.

Öppet mån-fre 11.00-20.00, lör 10.00-18.00.

TO DIE FOR Butik med en bra blandning av etablerade märken och berlin-ska diton. En del så snyggt att det är värt att dö för.

📍 Neue Schönhauser Strasse 10. Tel 030-28386834. Tunnelbana Weinmeisterstrasse.

DEPARTMENTSTORE QUARTIER 206

Ett helt kvarter fyllt av lyxiga klädbutiker. Gott om märken som Helmut Lang och Marc Jacobs.

📍 Friedrichstrasse 71. Tel 030-

Att gå på loppis är ett populärt helgnyöje i Berlin.

209 462 40, www.quartier206.com.
Tunnelbana Stadtmitte. Öppet mån-fre
10.30-19.30, lör 10.00-18.00.

NÖJEN

Klassiskt och opera

BERLINER FILHARMONIKERNA Berliner filharmonikerna anses vara en av världens bästa orkestrar. De uppträder i den vackra konserthallen Philharmonie.

📍 Herbert von Karajan strasse 1. Tel 030-254 880, www.berliner-philharmoniker.de. Tunnelbana Potsdamer Platz.

DEUTSCHE OPER BERLIN Operahuset är en modern byggnad som tillkom för att Västberlin skulle få en egen opera. De andra två operahusen låg i Östberlin.

📍 Bismarckstrasse 35. Tel 030-343 84 01, www.deutscheoperberlin.de. Tunnelbana Bismarckstrasse.

KOMISCHE OPER Låt dig inte förvillas av namnet, här uppförs inte bara komedier. Men Komische Oper undviker att engagera de största namnen inom opera. Därför är biljetterna hit något billigare än till andra operahus.

📍 Behrenstrasse 55-57. Tel 030-479 974 00, www.komische-oper-berlin.de.

Tunnelbana Französische Strasse.

STAATSOPER Av många ansett som ett av världens vackraste operahus. Pampigt värre.

📍 Unter den Linden 5-7. Tel 030-20 35 40, www.staatsoper-berlin.org. Tunnelbana Französische Strasse.

Klubbar

Berlin har ett enormt utbud av klubbar. Här finns något för varje smak. Garanterat. Gemensamt för nästan alla klubbar är att de öppnar sent, ingen i Berlin går på klubb före klockan 01.00. Å andra sidan stänger många ställen inte förrän sista gästen går hem.

BERGHAIN PANORAMA BAR Ett Eldorado för techno- och elektrofolket. Hög stämning på dansgolvet och ofta kända djs bakom skivspelarna.

📍 Am Wriezener Bahnhof. www.berghain.de. S-bahn Ostbahnhof. Öppet fre-lör 00.00-open end.

WATERGATE CLUB Fantastisk utsikt över floden Spree. På dansgolvet ljuder elektro, house och techno.

📍 Falckensteinstrasse 49. www.watergate.de. Tunnelbana Schlesisches Tor. Öppet olika tider beroende på program och har alltid öppet till sent.

WEEKEND Crossover mellan skybar och rave. Imponerande utsikt över Alexanderplats från tolfte vången i en socialrealistisk skyskrapa. Svettigt, glatt och mycket house på dansgolvet.

📍 Alexanderplatz 5. www.week-end-berlin.de. Tunnelbana Alexanderplatz. Öppet tis-ons, 20.00-open end, fre-lör, 23.00-open end, sön 20.00-open end.

Rock och Pop

MAGNET Ställe med lite yngre publik. Många smala killar och tjejer i träningsoverallsjackor och färgat hår. Vissa kvällar står popband på scenen, andra kvällar spelar djs rock och pop med anglofila inslag.

📍 Greifswalder Strasse 212. Tel 030-440 8140, www.magnet-club.de. Tunnelbana Eberswalder Strasse.

ROTER SALON AN DER VOLKSBÜHNE

Konserter och klubbar i fin gammal teaterlokal. Stora ljuskronor i taket och inredning som går i rött.

📍 Rosa-Luxemburg-Platz. Tel 030-240 65 806, www.roter-salon.de. Tunnelbana Rosa-Luxemburg-Platz. Öppet-tiderna varierar beroende på vad som står på schemat för kvällen.

CLUB APOLLO-SAAL Samarbete mellan elektromeckat WMF och Staatsoper. Nyskapande elektronisk musik i klassiskt borgerlig operamijö. Klubben är dock inte öppen jämt utan bara vid speciella konserter eller arrangemang. Håll utkik på deras webbsida.

📍 Unter den Linden 5-7. Tel 030-20 35 40, www.staatsoper-berlin.org. Tunnelbana Französische Strasse.

Jazz och soul

ULTRALOUNGE Blanding av olika musikstilar mitt i forna Västberlin. Här finns också en restaurang.

📍 Kantstrasse 17. Tel 030-315 18 60, S-bahn Savignyplatz.

QUASIMODO Legendarisk jazzklubb där stämningen är hög. Många av

Välkommen in!

besökarna i den rökiga lokalen väljer att leva ut sina känslor för musiken. Stället framför andra för Berlins jazzälskare.

📍 Kantstrasse 12a. Tel 030-312 80 86, www.quasimodo.de. Tunnelbana Zoologischer Garten.

SPORT

Fotboll

Berlin är ingen idrottsstad men har numer ett fotbollslag i Bundesliga, Hertha Berlin. Hertha spelar sina hemmamatcher på den mäktiga Olympiastadion som kan vara värd ett besök i sig.

📍 Tel 030-306 88 100, www.herthabsc.de. Tunnelbana Olympia-Stadion. Pris från 10 €.

Bordtennis

DR. PONG Saknar du fritidsgårdens rundpingis? Då finns Dr Pong där du kan spela bordtennis och dricka öl ackompanjerad av elektronisk musik.

📍 Eberswalder Strasse 21. www.drpong.net. Tunnelbana Eberswalder Strasse. Öppet mån-lör 20.00-sent, sön 14.00-sent.

BRA ATT VETA

Säkerhet

Berlin är en av de säkraste och mest toleranta städerna i Europa. Om något oturellt trots det skulle inträffa:

📍 Polis tel 110. SOS tel 112.

Utbudet av barer är enormt.

Svenska ambassaden i Berlin

📍 Rauchstrasse 1. Tel 030-50 50 60, www.swedenabroad.com/berlin. Konsulära avdelningens telefon- och öppet mån-fre 09.00-12.00.

Dricks

Standarddricksen ligger runt tio procent. Åker du taxi rekommenderas att avrunda upp till jämn Euro.

Information

📍 Turistinformation finns på Europa Center, Budapest Strasse. Tel 030-25 00 25. Det finns även turistinformation vid Brandenburger Tor och tv-tornet vid Alexanderplatz.

I tidningarna Zitty och Tip hittar du allt du behöver veta om vad som händer i stan. www.berlinonline.de/tip, www.zitty.de.

Länkar

Berlins officiella hemsida www.berlin.se
Turistinformation www.berlin-tourist-information.de.

Svenska kyrkan i Berlin <http://home.snafu.de/skut/>

Berlins filmfestivals hemsida www.berlinale.de

Nyheter, kultur och nöje www.berlinonline.de.

Guiden är uppdaterad i december 2006.